

**МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ:
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА**

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

**МАКРОИҚТИСОДИЙ БАРҚАРОРЛИКНИ ТАМИНЛАШНИНГ АСОСИЙ
ОМИЛЛАРИ ВА ШАРТЛАР**

Kenjayeva Sabohat Safarovna

Termiz davlat universiteti “Iqtisodiyot” ta’lim yo‘nalishi 2-kurs talabasi

sabohatkenjayeva2004@gmail.com

ANNOTATSIYA

Maqolada, dastlab, makroiqtisodiy barqarorlikni taminlashning adabiyotlar tahlili haqida umumiy ma’lumot beriladi. so‘ngra, makroiqtisodiy barqarorlikni taminlashning tarixi yoritib beriladi. shuningdek, makroiqtisodiy barqarorlikni taminlashning asosiy jihatlari hamda makroiqtisodiy barqarorlikni taminlashning asosiy omillari va shartlari samarali yechimlarga asosiy e’tibor qaratiladi.

Kalit so‘zlar: Makroiqtisodiy barqarorlikning Prinsiplari, Makroiqtisodiy Barqarorlik, Makroiqtisodiy Tizimlar va Politikalar, Stabil valyuta va narxlarning barqarorligi, Bilim va ma’rifatni oshirish, Ijtimoiy va Siyosiy Barqarorlik.

**MAIN FACTORS AND CONDITIONS OF ENSURING
MACROECONOMIC STABILITY**

In the article, first, general information about the literature analysis of macroeconomic stability is given. then, the history of ensuring macroeconomic stability is highlighted. as well as the main aspects of ensuring macroeconomic stability and the main factors and conditions of ensuring macroeconomic stability, the main attention is paid to effective solutions.

Keywords: Principles of Macroeconomic Stability, Macroeconomic Stability, Macroeconomic Systems and Policies, Stable Currency and Price Stability, Increasing Knowledge and Enlightenment, Social and Political Stability.

**ОСНОВНЫЕ ФАКТОРЫ И УСЛОВИЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ
МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОЙ СТАБИЛЬНОСТИ**

АННОТАЦИЯ

В статье, во-первых, приводятся общие сведения о литературном анализе макроэкономической стабильности. затем освещается история обеспечения макроэкономической стабильности. а также основные аспекты

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

обеспечения макроэкономической стабильности и основные факторы и условия обеспечения макроэкономической стабильности, основное внимание уделено эффективным решениям.

Ключевые слова: принципы макроэкономической стабильности, макроэкономическая стабильность, макроэкономические системы и политика, стабильная валюта и стабильность цен, рост знаний и просвещения, социальная и политическая стабильность.

Макроиктисодий barqarorlikni ta'minlashning adabiyotlar tahlili, bu mavzuga oid nazariy asoslar, ularning tarixi va ularning amaliyati muammolari haqida o'qishlarni o'z ichiga oladi. Quyidagi muhim adabiyotlar va ularning tahlili mavjud:

"Макроиктисодий barqarorlikning Prinsiplari" (Gregory Mankiw): Bu kitob, makro-ikтisodiy barqarorlikning asosiy prinsiplarini tushuntiradi. Tahlil va tushuntirishlar ko'p foydalaniladigan uslubda yetkazilgan.

"Макроиктисодий Barqarorlik: Yangi Tashkilotchilikga Yo'l Keltirish" (N. Gregory Mankiw, David Romer, David Weil): Bu adabiyot, makro-ikтisodiy barqarorlikning yangi tashkilotchilikga yo'l keltirishdagi roli va ahamiyatini ko'rib chiqadi. Global ikтisodiyotning yangi va samarali tashkilotchilikning ta'siri haqida ma'lumotlar beradi.

"Ikтisodiy Hujjat va Hissiyot" (Paul Krugman, Robin Wells): Bu kitob, makro-ikтisodiy barqarorlikning muhim nazariy asoslari va ularning amaliyoti haqida tahlil beradi. Paul Krugman va Robin Wellsning mustaqil fikrlari va foydalaniladigan misollar kitobni ko'p ma'lumot bilan to'ldiradi.

"Макроиктисодий Tizimlar va Politikalar" (William Baumol, Alan Blinder): Bu adabiyot, makro-ikтisodiy barqarorlikni ta'minlashning asosiy tizimlarini va siyosatlarini o'rganish uchun qulaydir. Tizimlar va siyosatlar ustida tafakkur qilish va muhokama qilishga yo'l qo'yimoqda.

"Макроиктисодий Tahlil" (N. Gregory Mankiw): Bu kitob, makro-ikтisodiy barqarorlikning nazariy asoslarini va ularni amaliyotga tatbiq qilish uslubini tushuntiradi. Muqobil fikrlar va amaliyotlar bilan mustaqil qarashlar va tahlillar uchun ko'p misollar mavjud.

"Макроиктисодий Barqarorlik va Tarix" (Niall Ferguson): Bu adabiyot, makro-ikтisodiy barqarorlikning tarixiy tushunchalariga, tarixiy amaliyotlarga va ularning joriy muddatdagi ta'siriga asoslangan tahlillarni o'z ichiga oladi.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

Bu adabiyotlar, makro-iqtisodiy barqarorlikning muhim masalalarini tushuntiradi va o'qishchilarga nazariy fikrlar va amaliy tajribalar o'rgatishga yordam beradi. Ular, bu sohada tahlil va tadqiqotlar amalga oshirgan olimlarning yangiliklari va klasik xalqaro iqtisodiyotni ko'rishga yordam beradi.

Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning tarixi, iqtisodiy o'zgarishlar, siyosiy va ijtimoiy tizimlarning rivojlanishi va global xalqaro munosabatlar kengayishi bilan bog'liqdir. Bu jarayonlarning eng katta yo'naltiruvchilari quyidagilardir:

Keyinchalik Feodal tizimdan kapitalistik tizimga o'tish: 17-18 asrlarda, san'at inqilobi va industrializatsiya jarayonlari davlatlar o'rtasidagi kapital, moliya va kuchli sanoat tizimlari va sarmoya chiqarishni oshirdi. Bu jarayon, iqtisodiy tizimning barqarorlikni oshirishini boshladi.

Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning konseptual rivojlanishi: 20-asrning boshlarida, makro-iqtisodiy barqarorlikning nazariyasi rivojlandi. John Maynard Keynes va boshqa olimlar tomonidan keng ko'rib chiqilgan qimmatli hisob-kitoblar, moliyaviy siyosatlar va o'zaro hamkorlikning zarurligi haqida fikrlar keng joriy etildi.

Dunyo urushi va sovchilik davrining muammolari: Ikkinchi jahon urushi davrida, ko'plab mamlakatlar uchun iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash jarayonida ko'p muammolar paydo bo'ldi. Bu davrda, daromadning mustahkamlanishi va investitsiyalar yopishishi muhim bo'ldi.

So'vet Ittifoqi va kapitalistik mamlakatlar oralig'ida hisob-kitoblar va ta'limotlar: So'vet Ittifoqi davri va sog'liqni oshirish davrining o'rtasida, Makroiqtisodiy barqarorlikning ta'minlashi bilan bog'liq nazariy asoslar, so'vet tizimida mashhur bo'lgan, ammo kapitalistik mamlakatlar tomonidan ham qo'llanilgan.

Neoliberal davr: 1980-yillarda, neoliberal politikalar, serbest bozor iqtisodiyotining qo'llanilishi va davlatning iqtisodiy faoliyatdan chetlashtirilishi jarayonida muammolar paydo bo'ldi. Bu davrda, neoliberal iqtisodiyot modeli kengaydi va unda ishlab chiqarish, sanoat va kapital daromadi samarali foydalanishni ko'rsatishga harakat qilindi.

Xalqaro savdo va globalizatsiya: So'nggi 20 asrning oxirida va 21 asr boshlarida, xalqaro savdo munosabatlari kengaydi va globalizatsiya jarayoni davom etdi. Bu jarayonda, mamlakatlar o'rtasida iqtisodiy hamkorlik va savdo

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

munosabatlari osonlashdi, boshqa mamlakatlarga investitsiyalar oshdi va yangi bozorlar ochildi.

Bu tarixiy jarayonlar, makro-iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning rivojlanishi va uni shakllantirishda katta ahamiyatga ega bo'ldi. Har bir davrda, yangi iqtisodiy nazariyalar, siyosiy va ijtimoiy o'zgarishlar, tadbirlar va xalqaro munosabatlar barqarorlikning shakllanishida o'z o'rinini egalladi.

Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash uchun asosiy omillar va shartlar quyidagilardir:

Stabil valyuta va narxlarning barqarorligi: Valyuta va narxlar ustuvor bo'lishi, inflatsiya darajasi past bo'lishi, pul birligining barqaror bo'lishi va pul birligini tushunish uchun samarali va oqilona siyosatni o'z ichiga oladi.

Ishlab chiqarish va ish ro'yhati: Sanoat, xizmat ko'rsatish, tarazilik va yangi texnologiyalar sohasida ishlab chiqarish va ish ro'yhatining barqarorligi mamlakat uchun muhimdir. Bu, yangi ish o'rinlari yaratish, daromadni oshirish va xalqaro bozorlarda mamlakatni tanitish imkoniyatlarini beradi.

Investitsiyalar va kapital: Infrastruktural va inisiyativlarga qo'llaniladigan katta miqdordagi investitsiyalar, mamlakatni barqarorlikka olib keladi. Bundan tashqari, kapital daromadi, innovatsiyalar va yangiliklar investitsiyalarni rag'batlantiradi.

O'zaro aloqalar va xalqaro savdo munosabatlari: Mamlakatning o'zaro va xalqaro savdo munosabatlari mamlakatning iqtisodiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Ularga qo'llanilgan qulay shartlar va xususiy xizmatlar investitsiyalarni rag'batlantiradi va mamlakatning ishlab chiqarish kapasitetini oshiradi.

Ijtimoiy himoya va adolat: Ijtimoiy himoya va adolatning muvofiqli o'rganuvchilar va korxonalar uchun ishchi muhitni ta'minlashga yordam berishi va ishlab chiqarishning barqarorligini oshirishi mumkin.

Bilim va ma'rifatni oshirish: Yuqori darajadagi bilim va ma'rifat tizimlarining o'rgananganlik va innovatsiyalarga qo'llanishini rag'batlantirish mamlakatning iqtisodiy rivojlanishini va barqarorligini oshirishda muhimdir.

Bu omillar va shartlar muvaffaqiyatli makroiqtisodiy barqarorlikning asosiy tushunchalari hisoblanadi va ularni mustahkam qilish uchun, davlatlar o'zaro hamkorlik qilish, ilmiy tadqiqotlarga investitsiyalarni oshirish va inisiyativlarni amalga oshirish kerak.

Makro-iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning asosiy jihatlari quyidagilardir:

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

Moliyaviy Barqarorlik: Mamlakatning budjetini barqaror oʻrnatish, davlat xarajatlarini tizimli tartibga solish, soliq siyosatini samarali boshqarish va yirik miqdordagi tartibga solingan moliyalarni qoʻllab-quvvatlash, joriy balansi saqlash uchun muhimdir.

Ishlab Chiqarish va Sarmoya: Ishlab chiqarish sektori va sarmoya sohasidagi barqarorlikni oshirish, kapital daromadini rivojlantirish, innovatsiyalarni ragʻbatlantirish va sarmoya qilishning qulay sharoitlarini yaratish muhimdir. Bu esa miqyosli, sanoat sohasida innovatsiyalarni taʼminlash, yangi kasblar yaratish va daromadni oshirish orqali amalga oshiriladi.

Ish Joyni yaratish va oʻzlashtirish: Ish bilan shugʻullanishning osonligi, mehnat kuchini oshirish, ish tajribasini oshirish va xalqaro bozorda sifatli mahsulotlarni ishlab chiqarish uchun tegishli sharoitlar yaratish muhimdir.

Innovatsiyalar va Texnologiyalar: Yangi texnologiyalar va innovatsiyalar boʻyicha investitsiyalar, tadbirlar va sohani rivojlantirish yaxshi natijalarga olib keladi. Bu esa ishlab chiqarishda sifat va samarali produktivlikni oshirish, yangi kasblarni yaratish, va mamlakatning iqtisodiy taraqqiyotini ragʻbatlantirish uchun muhimdir.

Xalqaro Hamkorlik: Mamlakatlar oʻrtasida xalqaro savdo munosabatlari va hamkorlik, sugʻurta va investitsiyalar tizimlari orqali moliyaviy resurslarga kirishni taʼminlash, yangi bozorlarga kirish, sanoat mahsulotlarini eksport qilish va mamlakatning iqtisodiy taraqqiyotini sifatli taraqqiy etish uchun katta ahamiyatga ega.

Ijtimoiy va Siyosiy Barqarorlik: Ijtimoiy himoya va adolatni oshirish, odamlarning odamlarga adolatli koʻrishini taʼminlash, ijtimoiy himoyani va madaniyatni saqlash muhimdir. Shuningdek, mustahkam siyosiy va huquqiy tizim, davlat siyosatining barqarorligi va demokratik qonunlar orqali mamlakatni istiqloq va barqarorlik yoʻlida olib borish muhimdir.

Bu jihatlar har biri mamlakatning iqtisodiy rivojlanishini taʼminlashda katta ahamiyatga ega. Har bir jihatni samarali boshqarish, oʻzaro bogʻliqlik va koʻrsatkichlarni oshirish yoki taʼminlash kerak.

ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. <https://en.wikipedia.org> ensiklopediyasidagi “Economics” nomli maqoladan foydalanildi

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

2. <https://www.scribd.com> saytidagi “Challenges Faced by An Economics Teacher” nomli maqoladan foydalanildi
3. <https://www.linkedin.com> platformasidagi “What are some creative ways to make economics more interesting to students who struggle with math?” nomli maqoladan foydalanildi
4. Hojiqulova F. MAMLAKATIMIZDA SOLIQ TIZIMINI TAKOMILLASHTRISH MASALALARI //Science and innovation. – 2022. – Т. 1. – №. С7. – С. 378-382.
5. Hojiqulova F. MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING RIVOJLANISHI BANKLARNING TRANSFORMATSION SALOHIYATIGA TA’SIRI //Приоритетные направления, современные тенденции и перспективы развития финансового рынка. – 2023. – С. 317-318.
6. Hojiqulova F. et al. IMPROVING THE TAX SYSTEM IN OUR COUNTRY TRAINING ISSUES //Science and Innovation. – 2022. – Т. 1. – №. 7. – С. 378-382.
7. Hojiqulova Feruza Dona qizi, & Kenjayeva Sabohat Safarovna. SURXONDARYO VILOYATI AHOLI JON BOSHINING ASOSIY KAPITALIGA O’ZLASHTIRILGAN INVESTITSIYALAR HAJMINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH //Journal of Universal Science Research, -2024. – Т. 2. – №. – С. 257–266.
8. Hojiqulova F., Eshquvvatov O. UMUMDAVLAT SOLIQLARI VA DAROMADLARIDAN MAHALLIY BUDJETLARGA AJRATMALAR HISOBI //” Science Shine” International scientific journal. – 2023. – Т. 7. – №. 1.
9. Feruza, H., & Eshquvvatov, O. A. “Ensuring investment activity in Uzbekistan” // Cross-Disciplinary Journal of Digital Investigation. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 26-30.
10. qizi Hojiqulova, F. D., & Eshquvvatov, O. A. MAMLAKAT IQTISODIYOTINI YUKSALTIRISHDA SUN’IY INTELLEKTNING ROLI. GOLDEN BRAIN, – 2023. – Т. 1. – №. 23. – С. 19-23.